

POSTANOWIENIE

Dnia 18 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Suwałkach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Aneta Ineza Sztukowska
Sędziowie	SO Elżbieta Iwona Cembrowicz SO Mirosław Krzysztof Derda (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Ewa Andryszczyk

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 roku w Suwałkach

na rozprawie

sprawy z wniosku **S. K. (1)**

z udziałem W. K. (1), G. K., T. K., S. K. (2), H. I., A. K., M. M., G. M., B. K., I. W., A. S. i J. K. (1)

o dział spadku i podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy S. K. (1)

od postanowienia Sądu Rejonowego w Augustowie

z dnia 18 lutego 2015r., sygn. akt I Ns 120/13

po s t a n a w i a:

1. Zmienić zaskarżone postanowienie:

- w pkt. III o tyle, że obniżyć kwotę nakładu na 832 zł (osiemset trzydzieści dwa złote);
- w pkt. IV o tyle, że wartość nakładu określić na kwotę 21.152 zł (dwadzieścia jeden tysięcy sto pięćdziesiąt dwa złote);
- w pkt. VI ppk. 1 o tyle, że kwotę spłaty obniżyć do 3.140 zł (trzy tysiące sto czterdzieści złotych);
- w pkt. VI ppk. 2 o tyle, że kwotę spłaty obniżyć na 2.043 zł (dwa tysiące czterdzieści trzy złote);
- w pkt. VI ppkt. 3 o tyle, że kwotę spłaty określić na 2.043 zł (dwa tysiące czterdzieści trzy złote);
- w pkt. VI ppk. IV o tyle, że kwotę spłaty określić na 2.043 zł (dwa tysiące czterdzieści trzy złote);
- w pkt. VI ppk. 5 o tyle, że kwotę spłaty określić na 2.043 zł (dwa tysiące czterdzieści trzy złote);

2. Zasądzić na rzecz wnioskodawcy S. K. (1) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego od :

- B. K. kwotę 444 zł (czteryście czterdzieści cztery złote) , w tym kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa prawnego;
- T. K. kwotę 333 zł (trzysta trzydzieści trzy złote) , w tym kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;
- G. K. kwotę 333 zł (trzysta trzydzieści trzy złote) , w tym kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;
- W. K. (1) kwotę 333 zł (trzysta trzydzieści trzy złote) , w tym kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego;
- I. W. kwotę 333 zł (trzysta trzydzieści trzy złote) , w tym kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt I Ca 173/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S. K. (1) wnosił o dokonanie podziału majątku wspólnego S. J. i Z. małżonków K. i działu spadku po Z. K.. Podał, iż w skład majątku wspólnego wchodzi nieruchomość rolna zabudowana położona w obrębie (...) B., oznaczona nr geodezyjnym (...), o powierzchni 0,12 ha, dla której Sąd Rejonowy w Augustowie prowadzi księgę wieczystą (...). Po ostatecznym sprecyzowaniu wniosku odnośnie sposobu podziału majątku wspólnego i działu spadku wnosił o przyznanie całości majątku spadkowego i wspólnego na swą rzecz z obowiązkiem jednorazowej spłaty na rzecz zainteresowanych. Domagał się wydania majątku spadkowego przez uczestniczkę postępowania B. K.. Wnosił również o zaliczenie na schedę spadkową darowizn otrzymanych przez J. K. (2) od spadkodawczyni Z. K., tj. jej udziału w gospodarstwie rolnym o powierzchni 7,05 ha położonym w B., działki nr (...), zaś po sprecyzowaniu wniosku w tym zakresie domagał się rozliczenia kwoty uzyskanej za sprzedaż gospodarstwa w B. w wysokości 3.000 zł, jak również wnosił o zaliczenie jak wyżej darowizny kwoty pochodzącej ze sprzedaży samochodu osobowego marki Ł. (...), nr silnika (...), nr nadwozia (...), nr rejestracyjny (...), rok produkcji 1980, w kwocie 1.000 dolarów oraz zaliczenie jak wyżej darowizny kwoty 50.000 zł z tytułu darowizny udzielonej w 1982 r. na wkład mieszkaniowy. Końcowo nie wnosił o rozliczenie należności związanych z podatkiem rolnym i podatkiem od nieruchomości położonej w B.. Wnioskodawca podnosił również, iż po śmierci żony Z. K. poniósł szereg nakładów na nieruchomość w B., w tym m.in. koszty związane z wymianą pokrycia dachowego w 2006 r. w kwocie 10.665,08 zł, koszty związane z doprowadzeniem kanalizacji w latach 90-tych – 2.000 zł, koszty wymiany i montażu drzwi w budynku mieszkalnym i gospodarczym w 1998 roku – 8.800 zł, koszt przebudowy schodów wejściowych i ułożenia terakoty w latach 90-tych (rok 1996 – 1997) – 1.500 zł, koszt remontu komina w latach 90-tych (rok 1996 – 1997) – 500 zł, koszty związane z ułożeniem kostki brukowej w latach 90-tych (rok 1996-1997) – 5.000 zł. Precyzując swoje stanowisko w tym względzie nie kwestionował wyliczeń biegłej sądowej co do wartości poniesionych nakładów, określając je na kwotę łączną 21.151 zł. Precyzując swoje stanowisko końcowo wnosił o rozliczenie kwoty z tytułu darowizny działki nr geod. (...) o wartości 250.000 zł oraz z tytułu darowizny działki o nr geod. (...) o wartości 249.998 zł, o powierzchni łącznej 6,4080 ha, wobec czego wnosił o rozliczenie kwoty 48.000 zł za 1 ha ziemi, czyli wnosił o przyjęcie kwoty 50.000 zł jako wartości działki o nr geod. (...). Końcowo również nie wnosił o zasądzenie od uczestników postępowania na jego rzecz jakichkolwiek kwot z tytułu wyrównania udziałów, przy wzięciu pod uwagę dokonanych darowizn, wobec powyższego wnosił o odstąpienie od zasądzenia spłaty od niego na rzecz B. K. i pozostałych spadkobierców J. K. (2), wyrażał wolę zapłaty tytułem spłaty na rzecz uczestników postępowania S. K. (2), A. S. i J. K. (1) kwot po 3.953 zł.

Uczestniczka postępowania A. K. wносиła o orzeczenie zgodnie z wnioskiem, jej wolą było przekazanie należnego jej udziału w spadku po matce Z. K. na rzecz ojca S. K. (1) – bez spłaty na jej rzecz.

Uczestniczka postępowania M. M. wносиła o orzeczenie zgodnie z wnioskiem, jej wolą było przekazanie należnego jej udziału w spadku po matce Z. K. na rzecz ojca S. K. (1) – bez spłaty na jej rzecz.

Uczestniczka postępowania G. M. wносиła o orzeczenie zgodnie z wnioskiem, jej wolą było przekazanie należnego jej udziału w spadku po matce Z. K. na rzecz ojca S. K. (1) – bez spłaty na jej rzecz.

Uczestniczka postępowania B. K. w imieniu własnym oraz jako kurator nieznanego z miejsca pobytu uczestnika postępowania T. K. wносиła o przyznanie nieruchomości położonej w B. na wyłączną własność wnioskodawcy S. K. (1) ze spłatą na jej rzecz oraz jej dzieci, tj. uczestników postępowania W. K. (1), I. W., G. K. i T. K.. Podnosiła, iż razem z nieżyjącym obecnie mężem J. K. (2) poczyniła następujące nakłady na przedmiotową nieruchomość, tj. wymiana całości dachu wykonana w 2003 r. – wartość 10.000 zł, wymiana węzownicy w płycie kuchennej wykonana w 2007 r. – wartość 1000 zł, wykonanie posadzki na balkonie wykonane w 2007 r. – wartość 1.000 zł, wymiana dwóch okien szczytowych wykonane w 2010 r. – wartość 3.000 zł. Wskazywała również, iż nieruchomość położona w B. została zakupiona przez J. K. (2) za fundusze dorobkowe z żoną B. K., nadto J. K. (2) nie otrzymał pieniędzy pochodzących ze sprzedaży samochodu ani innej darowizny pieniężnej udzielonej według wnioskodawcy w 1982 r. Podnosiła również, iż jako zamieszkująca w przedmiotowym domu dokonywała ze środków swoich i męża płatności większości opłat i podatków związanych z utrzymaniem domu, z uwagi na okoliczność, iż formalnie jako właściciel domu figurował wnioskodawca faktury, rachunki i inne dokumenty były określane zazwyczaj na nazwisko S. K. (1). Wskazywała, iż faktycznie w roku 2005 i 2006 nastąpił remont dachu, jednakże środki finansowe pochodziły od J. K. (2) – męża B. K., który stosowne kwoty przesłał z USA, gdzie wówczas przebywał, na rachunek bankowy swojego ojca – S. K. (1) – w Banku (...) S.A. Oddział w A.. Końcowo uczestniczka postępowania B. K. wносиła o uwzględnienie, zgodnie z wyliczeniem biegłej sądowej, kwoty 12.359 zł z tytułu poniesionych przez nią i jej męża nakładów i zasądzenie na jej rzecz od wnioskodawcy kwoty 7.724 zł tytułem spłaty z tegoż tytułu, zaś na rzecz uczestników postępowania G. K., W. K. (1), T. K. i I. W. kwot po 1.158 zł oraz z tytułu spłaty udziału w nieruchomości kwoty 2.620 zł na jej rzecz oraz kwot po 1.965 zł na rzecz w/w uczestników postępowania.

Uczestnicy postępowania G. K., W. K. (1), I. W. wnosili jak uczestniczka postępowania B. K..

Uczestnicy postępowania A. S., J. K. (1) i S. K. (2) wnosili o zasądzenie na ich rzecz od wnioskodawcy spłaty, jej wysokość pozostawili do uznania Sądu.

Uczestniczka postępowania H. I. nie zajęła stanowiska w sprawie.

Postanowieniem z dnia 18 lutego 2015 r. wydanym w sprawie sygn. akt I Ns 120/13 Sąd Rejonowy w Augustowie ustalił, że w skład majątku wspólnego S. K. (1) i Z. K. zmarłej dnia 06.05.1991 r. w S., ostatnio stale zamieszkałej w B. wchodzi nieruchomość rolna zabudowana położona w obrębie (...) B., oznaczona nr geodezyjnym (...), o powierzchni 0,12 ha, dla której Sąd Rejonowy w Augustowie prowadzi księgę wieczystą (...), o wartości 189.700 zł. Ustalił, że w skład spadku po Z. K. wchodzi udział do (...) we własności nieruchomości szczegółowo opisanej w pkt I-szym postanowienia. Ustalił, że uczestniczka postępowania B. K. z mężem J. K. (2) poczyniła nakład na spadkowej nieruchomości w kwocie 12.359 zł. Ustalił, że wnioskodawca S. K. (1) poczynił nakład na spadkowej nieruchomości w kwocie 9.625 zł. Dokonał podziału majątku wspólnego S. K. (1) i Z. K. oraz działu spadku po Z. K., w ten sposób, że majątek spadkowy i wspólny opisany w pkt I – szym i II-gim przyznać na wyłączną własność wnioskodawcy S. K. (1). Zasadził od wnioskodawcy S. K. (1) tytułem spłat kwoty płatne w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w terminie płatności do dnia zapłaty na rzecz uczestników postępowania: B. K. 10.344,40 zł; T. K. 3.124,07 zł; W. K. (1) 3.124,07 zł, G. K. 3.124,07 zł; I. W. 3.124,07 zł; S. K. (2) 3.953 zł; A. S. 3.953 zł; J. K. (1) 3.953 zł; H. I. 10.482,25 zł. Nakazał uczestniczce postępowania B. K., aby wydała na rzecz wnioskodawcy S. K. (1) majątek spadkowy i wspólny opisany w pkt I-szym i II-gim postanowienia w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Zniósł wzajemnie koszty postępowania między zainteresowanymi.

Sąd Rejonowy ustalił, że w skład majątku wspólnego S. J. i Z. małżonków K. wchodziła własność nieruchomości rolnej zabudowanej, o powierzchni 0,12 ha, położona w B.. Z wypisu rejestru gruntów wynika, iż nieruchomość oznaczona jest numerem geodezyjnym (...), położona w obrębie B. (nr (...)), jednostka ewidencyjna B. ((...)(...)). Dla opisanej nieruchomości w Sądzie Rejonowym w Augustowie prowadzona jest księga wieczysta Nr (...).

Z. K. zmarła w dniu 06.05.1991 r. w S.. Postanowieniem z dnia 12 lipca 2011 roku Sąd Rejonowy w Augustowie w sprawie sygn. akt I Ns 237/11 stwierdził, że spadek po w/w na podstawie ustawy nabyli: mąż S. K. (1) w 1/4 części oraz dzieci: D. K. (1) w 1/8 części, M. M. w 1/8 części, A. K. w 1/8 części, H. I. w 1/8 części, J. K. (2) w 1/8 części i G. M. w 1/8 części.

J. K. (2), syn Z. K. zmarł dnia 17.11.2010 r. w P. (...) (USA). Postanowieniem z dnia 24 lipca 2012 roku Sąd Rejonowy w Augustowie w sprawie sygn. akt I Ns 254/12 stwierdził, że spadek po w/w nabyli: żona B. K. w 1/4 części oraz dzieci: T. K. w 3/16 części, W. K. (1) w 3/16 części, I. K. w 3/16 części, W. K. (1) w 3/16 części oraz w takich samych udziałach wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne położone w B..

D. K. (2), córka Z. K. zmarła dnia 26.12.2012 r. w A.. Sąd Rejonowy w Augustowie w sprawie sygn. akt I Ns 10/13 postanowieniem z dnia 26 lutego 2013 r. stwierdził, że spadek po w/w nabyli: mąż S. K. (2) w 1/3 części, córka A. S. w 1/3 części i córka J. K. (1) w 1/3 części.

Nieruchomość objęta wnioskiem stanowi obecnie współwłasność S. K. (1) z udziałem 5/8 (1/2 z tytułu majątku wspólnego + 1/8 z tytułu spadkobrania po Z. K.) oraz A. K. z udziałem 1/16 (udział w majątku spadkowym po Z. K.), M. M. z udziałem 1/16 (udział w majątku spadkowym po Z. K.), G. M. z udziałem 1/16 (udział w majątku spadkowym po Z. K.), S. K. (2) z udziałem 1/48 (udział w majątku spadkowym po Z. K. po D. K. (2)), A. S. z udziałem 1/48 części (udział w majątku spadkowym po Z. K. po D. K. (2)), J. K. (1) z udziałem 1/48 części (udział w majątku spadkowym po Z. K. po D. K. (2)), B. K. z udziałem 1/64 (udział w majątku spadkowym po Z. K. po J. K. (2)), T. K. z udziałem 3/256 (udział w majątku spadkowym po Z. K. po J. K. (2)), W. K. (1) z udziałem 3/256 (udział w majątku spadkowym po Z. K. po J. K. (2)), I. W. z domu K. z udziałem 3/256 (udział w majątku spadkowym po Z. K. po J. K. (2)).

Powyżej wskazane udziały wynikają także z faktu, iż żaden z zainteresowanych nie kwestionował równych udziałów małżonków S. J. i Z. K. w ich majątku wspólnym.

Z chwilą stwierdzenia nabycia spadku przez kilku spadkobierców powstaje między nimi wspólność praw i obowiązków spadkowych, która utrzymuje się do chwili dokonania działu spadku.

Zgodnie z art. 1035 kc w sytuacji gdy spadek przypada kilku spadkobiercom do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów tytułu VIII Kodeksu Cywilnego. Powstała w ten sposób wspólność masy majątkowej w postaci spadku nabytego przez kilka osób ma specyficzny charakter. Nie stanowi ona mianowicie współwłasności, której zniesienia można dokonać w trybie przewidzianym w art. 210 kc bądź art. 617 kpc. Do zniesienia tego typu współwłasności konieczne jest zastosowanie przepisów o dziale spadku, w szczególności art. 1035 i następane kc, art. 1070 i następane kc oraz art. 680 kpc. Z art. 1037 kc wynika, iż możliwe jest dokonanie działu spadku umowne na podstawie umowy między wszystkimi spadkobiercami bądź sądowe na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

Stosownie do art. 684 kpc skład i wartość spadku ulegającego podziałowi ustala Sąd. W świetle art. 31 § 1 kro zasadą jest powstanie między małżonkami z mocy ustawy ustroju wspólności ustawowej, obejmującego przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub jednego z nich. Powstała w ten sposób współwłasność ma charakter współwłasności łącznej, co oznacza iż w czasie obowiązywania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku wspólnego (art. 35 zd. 1 kro). Wobec ustania wspólności ustawowej małżeńskiej wskutek śmierci koniecznym zatem przed dokonaniem działu spadku po zmarłym jest dokonanie podziału majątku wspólnego. Z art. 689 kpc wynika, że w sytuacji gdy cały majątek spadkowy lub poszczególne rzeczy wchodzące w jego

skład stanowią współwłasność z innego tytułu niż dziedziczenie, dział spadku i zniesienie współwłasności mogą być połączone w jednym postępowaniu.

Zgodnie z art. 924 kc otwarcie spadku następuje z chwilą śmierci spadkodawcy, zaś spadkobierca właśnie z tą chwilą nabywa spadek (art. 925 kc). Skład spadku określa się na chwilę otwarcia spadku, zaś następujące po niej działania skutkujące zmianą właścicieli przedmiotów spadkowych nie mają wpływu na skład spadku. W niniejszej sprawie bezspornym pozostawała kwestia dotycząca składników majątku wspólnego małżonków S. J. i Z. K. i spadku po Z. K. podlegających podziałowi. Przedmiotem podziału majątku wspólnego i spadkowego po Z. K. była nieruchomość rolna zabudowana, o powierzchni 0,12 ha, położona w B..

Celem ustalenia rzeczywistej wartości nieruchomości określonej wyżej według stanu na dzień 6 maja 1991 roku i cen z daty wyceny, z uwzględnieniem i wyszczególnieniem nakładów poczynionych przez zainteresowanych Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości.

Biegła sądowa K. T., po dokonaniu oględzin nieruchomości, szczegółowo oceniła jej stan. Dokonując wyceny nieruchomości w podejściu porównawczym metodą porównywania parami biegła wzięła pod uwagę stan nieruchomości, przez co należy rozumieć stan zagospodarowania, stan prawny, stan techniczno – użytkowy, stopień wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej, a także stan otoczenia nieruchomości, w tym wielkość, charakter i stopień zurbanizowania miejscowości, w której nieruchomość jest położona. Wartość nieruchomości według stanu na dzień 6 maja 1991 roku biegła sądowa określiła na kwotę 189.700 zł. Biegła oszacowała również nakłady poniesione przez uczestników postępowania po dacie otwarcia spadku na przedmiotową nieruchomość i ustaliła, wartość nakładów w budynku mieszkalnym według zasad rynkowych wynosi 13.530 zł, w tym pokrycie dachu 11.527 zł, 2 okna PCV 519 zł, drzwi zewnętrzne 2 szt. 776 zł, wymiana posadzki betonowej na balkonie 313 zł, okładziny schodów zewnętrznych 141 zł, przemurowanie komina pod dachem 253 zł, wartość nakładów w budynku gospodarczym określiła na kwotę 914 zł, w tym drzwi zewnętrzne metalowe 2 szt. 388 zł, wrota garażowe uchylne 1 szt., przyłącze kanalizacyjne 3.787 zł, nawierzchnia z kostki polbruk 3.753 zł, łącznie nakłady 21.984 zł.

Zainteresowani nie kwestionowali opinii biegłego sądowego co do wartości nieruchomości, jak też wartości wyszczególnionych nakładów. Mając powyższe na uwadze Sąd uznał opinię za rzetelną, fachową oraz sporządzoną w oparciu o wiedzę i doświadczenie biegłego, w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa.

W niniejszej sprawie nie było sporu co do sposobu podziału majątku wspólnego i działu spadku, zainteresowani wskazywali, iż powyższe ma nastąpić w drodze przyznania na wyłączną własność przedmiotowej nieruchomości na rzecz wnioskodawcy S. K. (1). Spornym była kwestia dotycząca zaliczenia na schedę spadkową po Z. K. darowizn uczynionych za życia Z. K. na rzecz nieżyjącego obecnie J. K. (2) według stanowiska wnioskodawcy zaprezentowanego powyżej oraz nakładów poniesionych przez wnioskodawcę S. K. (1) i uczestniczkę postępowania B. K. za życia J. K. (2) z ich majątku wspólnego na przedmiotową nieruchomość – według stanowisk wnioskodawcy oraz uczestniczki postępowania B. K. – zaprezentowanych wyżej.

Na okoliczności sprawy Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków. Sąd obdarzył zeznania świadków J. I. (1) i W. K. (2) walorem wiarygodności co do zawartych w nich treści, tj. uznał, iż świadkowie uzyskali określoną wiedzę z przekazu osób wymienionych w zeznaniach i wskazał, iż zeznania świadków J. I. (1) i W. K. (2) nie mogły przesądzać o przyjęciu faktycznego istnienia darowizny środków finansowych na zakup nieruchomości rolnej położonej w B. przez S. J. i Z. małżonków K. na rzecz syna J. K. (2). Świadek J. I. (1) czerpał swoją wiedzę z przekazu wnioskodawcy, świadek W. K. (2) podnosił, iż wnioskodawca pożyczył pieniądze od jego ojca na zakup tego gospodarstwa, dysponował w tym względzie wiedzą przekazaną mu od ojca. Podkreślenia wymaga, iż świadkowie ci odnośnie faktu kupna gospodarstwa rolnego w B. przez wnioskodawcę złożyli zeznania opierające się na okolicznościach znanych im z przekazu osób trzecich, nie znali szczegółów transakcji zawartej przez strony umowy, kto faktycznie zawarł umowę, w jakiej formie, na jakich warunkach i z jakimi skutkami prawnymi. Nadto zeznania tych świadków pozostają w całkowitej zeznaniami świadka S. C., które Sąd obdarzył walorem wiarygodności, jako że miały potwierdzenie w treści umowy sprzedaży zawartej w formie aktu notarialnego. Świadek S. C. wskazywał, iż sprzedał swoje gospodarstwo

rolne położone w B. J. K. (2) w latach 90-tych, umowa została zawarta w formie aktu notarialnego, otrzymał zapłatę w gotówce, nie pamiętał, kto wręczył mu tę zapłatę. Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż brak jest dowodów świadczących o tym, iż wnioskodawca wraz z żoną przekazał środki na zakup gospodarstwa rolnego w B. na rzecz syna J. K. (2), brak jest również racjonalnego wyjaśnienia, które uprawdopodobniłoby wersję wnioskodawcy o zakupie gospodarstwa rolnego w zwykłej formie pisemnej w latach 80-tych. Wskazać należy, iż nieruchomości podlegającą podziałowi w niniejszym postępowaniu wnioskodawca zakupił wraz z żoną w roku 1970 umową sporządzoną w formie aktu notarialnego, stąd też brak jest możliwości stwierdzenia, iż nie posiadał świadomości, co do skutków prawnych czynności cywilnoprawnych w postaci kupna – sprzedaży nieruchomości. Sąd podkreślił, iż dokonanie darowizny środków pieniężnych nie zostało zgłoszone przez strony rzekomej czynności we właściwym urzędzie skarbowym (art. 6 kc).

Sąd wskazał, że niewiele wniosło do sprawy zeznania świadka K. C., J. C., którzy nie potrafili wskazać strony umowy, czy też opisać jej szczegółów. Jak również świadka T. G., który podnosił, że faktycznie wykonywał około 15-20 lat temu prace stolarskie na nieruchomości w B., za które to prace płacił mu wnioskodawca, jednakże z uwagi na upływ czasu nie potrafił wskazać o jakie prace chodziło.

Sąd obdarzył walorem wiarygodności zeznania świadka J. W., jednakże wobec nie udowodnienia wartości dokonanej darowizny, czasu jej dokonania oraz wykazania stron umowy darowizny, a co za tym idzie oceny jej skuteczności, przy konstatacji, iż nie została ona zgłoszona do opodatkowania Sąd nie zaliczył owych wartości na schedę spadkową.

Również Sąd, wobec nie udowodnienia tegoż nie uznał za zasadne zaliczenie na poczet schedy spadkowej darowizny kwoty 50.000 zł na rzecz J. K. (2) uczynionej przez jego rodziców na poczet wkładu mieszkaniowego. Zwraca uwagę brak zgłoszenia darowizny we właściwym urzędzie skarbowym, co przy twierdzeniach przeciwnych uczestniczki postępowania B. K., nie mogło się ostać i spowodować wiążących skutków dowodowych w postaci przyjęcia, iż taka darowizna miała miejsce.

Odnośnie nakładów na przedmiotową nieruchomość Sąd wskazał, iż uczestniczka postępowania B. K. z mężem J. K. (2) dokonała nakładów w postaci wstawienia dwóch okien PCV (o wartości 519 zł według opinii biegłej sądowej) i wymiany posadzki betonowej na balkonie (313 zł) na łączną kwotę 832 zł, zaś wnioskodawca S. K. (1) dokonał nakładów w postaci: wstawienia drzwi zewnętrznych w budynku mieszkalnym (o wartości 776 zł według opinii biegłej sądowej), wykonanie okładziny schodów zewnętrznych (141 zł), przemurzenie komina ponad dachem (253 zł), wstawienia drzwi zewnętrznych metalowych w budynku gospodarczym 2 szt. (388 zł), wrota garażowe uchylne 1 szt. (526 zł), wykonanie przyłącza kanalizacyjnego (3.787 zł), wykonanie nawierzchni z polbruku (3.753 zł) na łączną kwotę 9.625 zł. Spornym pozostawała kwestia nakładów w postaci pokrycia dachowego budynku mieszkalnego, co do którego zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka postępowania B. K. zgłaszali pretensje. Sąd uznał, iż koszty pokrycia dachowego budynku mieszkalnego poniosła uczestniczka B. K. wraz z mężem J. K. (2). Wskazać należy, iż w dacie wykonania pokrycia dachowego wnioskodawca przebywał w Polsce, zaś według zeznań świadków J. I. (2), jak i K. K. (2) środki na ten cel w kwocie 2.000 dolarów, przesłał z USA pracujący tam wówczas J. K. (2), który miał na celu zapewnienie mieszkania swojej rodzinie. Wnioskodawca przebywał w Polsce jedynie czasowo, w okresach urlopowych, jak sam wskazywał w czasie nieobecności syna niósł pomoc synowej, tj. B. K., która pozostała na przedmiotowej nieruchomości z dziećmi, w tym poprzez pomoc w dopilnowaniu remontu. Sąd wskazał przy tym na zeznania świadka J. I. (2) jako osoby postronnej, obcej dla stron, niezainteresowanej rozstrzygnięciem na korzyść którejkolwiek ze stron, nadto jej zeznania znalazły potwierdzenie w zeznaniach uczestników postępowania, tj. żony i dzieci J. K. (2), co jednakowoż nie stanowiło wiodącej roli w ocenie dokonanej wyżej. Sąd podkreślił, iż widocznym było, iż między uczestniczką B. K. i jej dziećmi, a wnioskodawcą i jego córkami istnieje rozłam, konflikt. Uczestniczki postępowania M. M., A. K., G. M. prezentowały stanowisko całkowicie zbieżne ze stanowiskiem wnioskodawcy (vide k. 743 – 745 akt), a przeciwstawne do stanowiska uczestniczki B. K., działającej w imieniu własnym oraz w imieniu uczestnika postępowania T. K. i stanowiska uczestników postępowania W. K. (1), G. K. i I. W. (vide k. 743-745 akt). Zwraca również uwagę fakt, iż skutek śmierci J. K. (2) zarówno B. K., jak i jej dzieci, a wnuki wnioskodawcy zostali pozbawieni

oparcia, w tym finansowego, zaś ze stanowiska wnioskodawcy wynikało, iż wolą jego i jego nieżyjącej żony była chęć niesienia pomocy wszystkim dzieciom, w tym synowi J. K. (2) i jego rodzinie.

Sąd zwrócił uwagę, iż zgodnie z art. 688 kpc do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 kpc. Odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących zniesienia współwłasności uzasadnione jest specyfiką postępowania o dział spadku i odnosi się głównie do zastosowania określonego sposobu zniesienia współwłasności zgodnie z przewidzianą prawem hierarchią sposobów jej zniesienia. Stosownie do art. 622 kpc pierwszeństwo ma dokonanie podziału w oparciu o zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, jeżeli nie sprzeciwia się prawu, zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych. Do tego sposobu dokonania działu spadku i zniesienia współwłasności powinien nakłaniać współwłaścicieli Sąd w toku postępowania (art. 622 § 1 kpc). W przypadku braku podstaw do zniesienia współwłasności na skutek zgodnego wniosku współwłaścicieli wchodzi w grę zniesienie współwłasności przez podział w naturze na części odpowiadające wartości udziałom współwłaścicieli z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zgodnie z interesem społeczno – gospodarczym. Różnice wartości wyrównuje się w tej sytuacji przez dopłaty pieniężne (art. 623 kpc).

Wobec faktu, iż stanowiska zainteresowanych w przedmiotowej sprawie, co do sposobu dokonania działu spadku i podziału majątku wspólnego, były zgodne, Sąd czyniąc zadość ich woli dokonał podziału majątku wspólnego S. J. i Z. małżonków K. i działu spadku po Z. K., iż całość majątku spadkowego przyznał na rzecz wnioskodawcy ze stosownymi spłatami na rzecz uczestników postępowania, którzy tego zażądali, zaś co do uczestniczki H. I., wobec faktu, iż nie zajęła ona stanowiska w sprawie, Sąd z urzędu zasądził na jej rzecz spłatę w wysokości odpowiadającej jej udziałowi w masie spadkowej, co do zaś uczestników postępowania B. K., T. K., G. K., W. K. (1) i I. W. również przy uwzględnieniu poczynionych przez B. K. i J. K. (2) nakładów. Sąd zgodnie ze stanowiskiem uczestniczek postępowania A. K., M. M., G. M. nie orzekał na ich rzecz spłat od wnioskodawcy. Dokonując wyjścia ze współwłasności w sposób określony wyżej, Sąd uznał, iż nie istnieją przesłanki negatywne i przeciwwskazania merytoryczne dla określonego wyżej rozwiązania.

Sąd przyjął, że przedmiotem działu spadku i podziałem majątku wspólnego jest majątek o wartości 167.716 zł (od wartości całego majątku należało odjąć wartość nakładów poniesionych przez zainteresowanych w łącznej kwocie 21.984 zł). Wobec powyższego wartościowo udziały zainteresowanych w tym majątku wynosiły: wnioskodawcy S. K. (1) 104.822,50 zł, udział uczestniczki postępowania B. K. 2.620 zł, udziały uczestników postępowania T. K., W. K. (1), G. K. i I. W. po 1.965 zł. Udziały uczestniczek postępowania A. K., G. M., M. M. i H. I. po 10.482,25 zł, zaś udziały uczestników postępowania S. K. (2), A. S. i J. K. (1) wynosiły po 3.494 zł. Uwzględniając uiszczony przez B. K. i jej męża J. K. (2) nakład w kwocie 12.359 zł i wartość jej udziału, Sąd zasądził na jej rzecz od wnioskodawcy tytułem spłaty kwotę 10.344,40 zł (2.620 zł plus 7.724,40 zł z tytułu $\frac{3}{4}$ wartości poniesionych nakładów przez nią i jej męża z ich majątku wspólnego), na rzecz uczestników postępowania T. K., W. K. (1), G. K. i I. W. Sąd zasądził tytułem spłaty kwoty po 3.124,07 zł (w tym kwoty po 1.965 zł z tytułu udziału w spadku oraz kwoty po 1.159 zł z tytułu wartości poniesionych nakładów przez ich ojca J. K. (2), którego byli spadkobiercami w udziałach po $\frac{3}{16}$ części). Na rzecz uczestniczek postępowania A. K., G. M. i M. M. nie zasądzono spłaty, zgodnie z ich wnioskami w tym względzie. Na rzecz uczestniczki postępowania H. I. zasądzono spłatę kwoty 10.482,25 zł zgodną z jej udziałem w spadku. Odnośnie spłaty na rzecz uczestników postępowania S. K. (2), A. S. i J. K. (1) Sąd zasądził kwoty po 3.953 zł przyjmując jako wiążące stanowisko wnioskodawcy w tym względzie, który deklarował wolę spłaty takich właśnie kwot na rzecz w/w uczestników postępowania.

Określone wyżej spłaty zasądzono w terminie miesiąca od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Na względzie mieć należy, iż wnioskodawca deklarował wolę spłaty na rzecz uczestników postępowania S. K. (2), A. S. i J. K. (1) w okresie 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia. Wobec powyższego Sąd uznał, iż mimo zwiększonej od deklarowanej kwoty spłaty, okres miesięczny będzie wystarczający do pozyskania środków finansowych, zwłaszcza mając na względzie fakt, iż wnioskodawca wyrażając wolę przejęcia nieruchomości musiał liczyć się z obowiązkiem dokonania spłat w terminie jak najkrótszym, poza tym z obowiązkiem spłaty musiał się liczyć co najmniej od daty

wniesienia wniosku do Sądu. Na wypadek zwłoki w płatności należności zasądzone zostały odsetki ustawowe na podstawie art. 212 § 3 kc w zw. z art. 688 kpc.

Stosownie do orzeczonego terminu spłaty Sąd nakazał uczestniczkę B. K., aby w terminie 14 dni od uprawomocnienia się orzeczenia wydała wnioskodawcy majątek podlegający podziałowi. O powyższym orzeczono w oparciu o przepis art. 624 kpc w zw. z art. 688 kpc.

Mając powyższe na uwadze orzeczono na podstawie art. 567 § 3 kpc, art. 624 kpc, art. 688 kpc, w zw. z art. 686 kpc w zw. z art. 212 kc.

Orzekając o kosztach sądowych Sąd uznał, że ich koszty winny być wzajemnie zniesione, jako że zainteresowani w toku postępowania ponieśli tożsame koszty związane z wydaniem opinii przez biegłą sądową, zaś ich wnioski i twierdzenia zostały w podobnej części uwzględnione.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł wnioskodawca S. K. (1), zaskarżając je w części dotyczącej pkt. III, pkt IV, pkt- VI ppkt 1 - co do kwoty 7.204,40zł, pkt. VI ppkt 2 - co do kwoty 1.081,07 zł, pkt. VI ppkt 3 - co do kwoty 1.081,07 zł, pkt. VI ppkt 4 - co do kwoty 1.081,07 zł, pkt. VI ppkt 5 - co do kwoty 1.081,07 zł oraz zarzucił temu postanowieniu:

I. naruszenie art. 686 kpc poprzez błędne rozstrzygnięcie o wzajemnych rozliczeniach pomiędzy współspadkobiercami polegające na przyjęciu, że uczestniczka postępowania B. K. z mężem J. K. (2) poczyniła nakład na spadkowej nieruchomości w kwocie 12.359,00 zł, a wnioskodawca jedynie w kwocie 9.625,00 zł, co skutkowało zawyżeniem wysokości spłat przyznanych uczestnikom postępowania: B. K., T. K., W. K. (1), G. K. i I. W. w sytuacji, gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego (m.in. faktur, oświadczenia Z. B., wyciągów bankowych) wynika, że nakład uczestniczki B. K. poczyniony wraz z mężem wynosi jedynie 832,00 zł, a zatem kwoty przyznanych spłat powinny być niższe.

II. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 kpc przez dokonanie oceny dowodów w sposób nie wszechstronny, bowiem z pominięciem:

- dowodu z wyciągów z rachunku wnioskodawcy za okres maj - sierpień 2005 r. i maj - sierpień 2006 r., z których wynika, że w w/w okresie J. K. (2) nie przysyłał wnioskodawcy żadnych pieniędzy na remont dachu, a wszystkie uznania bankowe z w/w okresów dotyczą czeków wystawionych przez samego wnioskodawcę,
- dowodu z czterech faktur VAT nr (...) na łączną kwotę 5.315,08 zł za zakup blachy, wkrętów, gąsiora, uszczelek i desek potrzebnych do remontu dachu, potwierdzających poniesienie przez wnioskodawcę kosztów związanych z remontem dachu,
- dowodu z pisemnego oświadczenia Z. B., wskazującego, że w 2006 roku na zlecenie wnioskodawcy wykonał on wymianę pokrycia dachowego, za co otrzymał wynagrodzenie w kwocie 3.500,00 zł

Wskazując na powyższe wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez zmianę pkt. III postanowienia poprzez ustalenie, że uczestniczka postępowania B. K. z J. K. (2) poczyniła nakład na spadkowej nieruchomości w kwocie 832 zł, zmianę pkt. IV postanowienia poprzez ustalenie, że wnioskodawca S.

J. K. (3) poczynił nakład na spadkowej nieruchomości w kwocie 21.152 zł, zmianę przyznanej w pkt VI ppkt 1 postanowienia kwoty 10.344,40 zł na kwotę zmianę 3.140 zł, zmianę przyznanej w pkt. VI ppkt 2 postanowienia kwoty 3.124,07 zł na kwotę 2.043 zł, zmianę przyznanej w pkt. VI ppkt. 3 postanowienia kwoty 3.124,07zł na kwotę 2.043 zł, zmianę przyznanej w pkt. VI ppkt. 4 postanowienia kwoty 3.124,07zł na kwotę 2.043 zł i zmianę przyznanej w pkt. VI ppkt. 5 postanowienia

kwoty 3.124,07zł na kwotę 2.043zł oraz o zasądzenie od uczestników postępowania B. K., T. K., W. K. (1), G. K. i I. W. na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, z uwzględnieniem wyodrębnionych kosztów zastępstwa prawnego, ewentualnie o: uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w A. I Wydziałowi Cywilnemu do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach II instancji.

Uczestniczka postępowania B. K. w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację wnioskodawcy uznać należy za w pełni zasadną.

Sąd I instancji dokonał błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało wydaniem orzeczenia, w którym w nieprawidłowy sposób określone zostały nakłady poszczególnych zainteresowanych, a także w niewłaściwej wysokości określono wysokość spłat.

Sąd Rejonowy ustalając, kto dokonał remontu dachu skupił się na zeznaniach świadków K. (...) i J. I. (2), pominał twierdzenia wnioskodawcy i dowody z dokumentów załączone do akt sprawy. W żaden sposób się do tych dokumentów nie odniósł, nie wskazał czy uznał je za wiarygodne czy też, że nie mają one znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Dlatego też wymagają one omówienia.

Sąd I instancji uznał, że koszty pokrycia dachowego poniosła uczestniczka postępowania wraz z mężem J. K. (2). Podkreślenia wymaga, że przesłuchani na tę okoliczność świadkowie to osoby bliskie uczestniczce postępowania. K. K. (2) jest synową uczestniczki postępowania B. K., a żoną jej syna a także zainteresowanego w niniejszym postępowaniu W. K. (1). Z kolei J. I. (2) to żona brata M. I.- zięcia wnioskodawcy. Co jest bezsporne- osoby te nie darzą sympatią wnioskodawcy, a wręcz pozostają z nim w konflikcie. To powinno wzbudzić w Sądzie wątpliwości i spowodować konieczność przyjrzenia się innym dowodom oprócz osobowych. Zwłaszcza, że niektórzy z zeznających świadków prezentowali stanowiska zbliżone do stanowiska wnioskodawcy w tym zakresie.

W pierwszym rzędzie analizy wymagają faktury VAT z sierpnia 2005 r. z dokumentów tych (...), (...), (...) (k. 316-318) wynika, że S. K. (1) zakupywał materiały budowlane służące remontowi dachu. Zakupił wówczas blachę, obróbki blacharskie, wkręty, uszczelki, gąsiory. Na każdym z tych dokumentów jako nabywca figuruje właśnie S. K. (1). Także główny wykonawca zleconych prac budowlanych Z. B. złożył oświadczenie, z którego wynika (k. 320), że wykonywał wymianę poszycia dachowego u pana S. K. (1) w miejscowości B. ul. (...), za co pobrał wynagrodzenie w wysokości 3.500 zł Uczestniczka postępowania B. K. tłumaczyła to tym, że właśnie jej teść zajmował się remontem dachu, natomiast koszty ponosiła ona wraz z mężem. Wskazywała, że stosowne środki przekazywał jej mąż przebywający wówczas w USA na rachunek bankowy ojca S. K. (1). Uczestniczka wnosiła nawet, aby wnioskodawca przedstawił wydruki ze swoich rachunków bankowych za okres maj-sierpień 2005 i 2006r., aby dowieść powyższemu. Wnioskodawca uczynił zadość powyższemu (wydruki k. 386-395). Z przedłożonego przez niego wyciągu za dłuższy okres niż żądała tego uczestniczka postępowania B. K. wynika, że dysponował on rachunkiem walutowym, na którym miał zgromadzone oszczędności. Jednak od kwietnia do końca lipca 2005 r. rachunek ten był nieużywany. Dopiero dnia 2 sierpnia 2005 r. S. K. (1) dokonał wypłaty kwoty 500 dolarów jako rozliczenie czeków z odroczonego uznaniem. Zaś w dniu 6 września 2005 r. wpłynęła wpłata 2300 dolarów jako uznanie z czeku. Inna wpłata miała miejsce z 8 maja 2006 r., ale ona także pochodziła ona z czeku. Podobnie było w dniu 6 lipca 2006 r. czy też 5 września 2006 r.- także kwota 1200 dolarów z czeku. W istocie więc uczestniczka postępowania nie wykazała, aby jej mąż przekazywał na rachunek wnioskodawcy jakiegokolwiek środki pieniężne.

Dokumentów wskazywanych wyżej Sąd I instancji nie omówił, w żaden sposób się do nich nie odniósł. Nie porównał ich treści z zeznaniami świadków przesłuchanych w sprawie, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, przez co dokonał dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów. Tymczasem analiza całości materiału dowodnego, w tym

dowodu z dokumentów omówionych wyżej i zeznań świadków wskazuje, że wnioskodawca wykazał, że to on poniósł nakłady związane z wymianą pokrycia dachu. Tym samym uznać należy, że wartość nakładów poniesionych przez S. K. (1) według zasad rynkowych wynosi łącznie 21.151 zł (11.527 zł na remont dachu plus 9.625 zł pozostałe nakłady uwzględnione przez Sąd I instancji). W związku z tym wartość nakładów uczestniczki postępowania ograniczona została do kwoty 832 zł. W tej sytuacji wysokość spłat dla uczestników postępowania: B. K., T. K., W. K. (1), G. K. i I. W. powinna ulec stosownemu obniżeniu.

Stąd też Sąd na zasadzie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc zmienił zaskarżone postanowienie w pkt. III o tyle, że obniżył kwotę nakładu na 832 zł; w pkt. IV o tyle, że wartość nakładu określił na kwotę 21.152 zł; w pkt. VI ppkt 1 o tyle, że kwotę spłaty obniżył do 3.140 zł; w pkt. VI ppkt 2 o tyle, że kwotę spłaty obniżył na 2.043 zł; w pkt. VI ppkt 3 o tyle, że kwotę spłaty określił na 2.043 zł; w pkt. VI ppkt 4 o tyle, że kwotę spłaty określił na 2.043 zł zaś w pkt. VI ppkt 5 o tyle, że kwotę spłaty określił na 2.043 zł.

O kosztach postępowania przed Sądem II instancji orzeczono na zasadzie art. 520 § 3 kpc w zw. z § 6 ust 5 w zw. z § 8 ust 3 w zw. z § 12 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, gdyż apelacja wnioskodawcy została w całości uwzględniona. Na sumę kosztów poniesioną w tym postępowaniu składają się koszty zastępstwa procesowego fachowego pełnomocnika- 1200 zł i opłaty od apelacji 577 zł, co daje łącznie 1777 zł i kwotę tę należało stosunkowo rozłożyć na uczestników postępowania, na niekorzyść których wywiedziona została apelacja.